

DESPRE CULTURA POLITICĂ

În iulie anul acesta, cu prilejul suspendării președintelui Traian Băsescu, am citit în presă fragmente dintr-un interviu al analistei politice Anneli Ute Gabanyi apărut în ziarul german Die Welt în care aceasta la întrebarea „Este România doar o democrație de suprafață?” a răspuns: „În ciuda tuturor problemelor răspunsul este nu. România este o democrație care necesită o dezvoltare a culturii politice”.(Jurnalul național, 16 iulie 2012). Această afirmație m-a determinat să încerc să înțeleg mai bine acest concept de „cultură politică” dincolo de sensurile sale semantice.

Apelând la o sursă bibliografică autorizată se poate constata caracterul complex al noțiunii precum și al implicațiilor și conexiunilor sale. O definiție dată acestui concept spune că „Prin cultură politică se înțelege ansamblul modelelor de comportament însușite și transmise social ce caracterizează un guvern și politica unei societăți. Cultura politică desemnează adesea dimensiunea psihologică a comportamentului politic - convingeri, sentimente și orientări evaluative. O cultură politică este produsul unei experiențe istorice a întregii societăți precum și al experiențelor personale ce contribuie la angajarea fiecărui individ.” (Marin Voiculescu, Tratat de politologie, Editura Universitară, București, 2002, pag 75). O definiție asemănătoare este dată de Gabriele Almond și Sidney Verba „...prin cultură politică se înțelege un ansamblu de atitudine de valori și modele de comportament referitoare la relațiile reciproce dintre organizarea politică, activitatea politică și cetățeni”. (Ibidem)

Încercând o ieșire din cadrul rigorii științifice al „Politologiei” se poate afirma că în cadrul noțiunii de cultură politică includem atât modul în care se raportează la anumite valori morale și sociale cât și felul în care se comportă și acționează cetățenii cât și instituțiile și organizațiile unui stat.

Pentru a-și exprima opiniile politice cetățenii unei țări trebuie să aibă posibilitatea, conștiința și voința de-a o face. Într-o astfel de situație cultura politică a acelei societăți este considerată ca fiind o „cultură participativă”(G. Almond și S. Verba) și este specifică țărilor cu o democrație consolidată. În aceste spații culturale activismul social este extrem de dezvoltat și eficace în același timp, iar instituțiile și organizațiile politice sunt monitorizate strict în respectarea regulilor democratice de societatea civilă.

Dezvoltarea unui asemenea tip de cultură politică presupune un proces continuu de educație generală și civică, de informare corectă, nemijlocită și de încurajare permanentă a implicării cetățenilor în viața „cetății”.

Societățile în care membrii acestora, deși ar avea posibilitatea, nu manifestă un grad de interes major pentru participarea la luarea deciziilor care privesc ansamblul societății, sau la nivel comunitar, se consideră că aparțin unei „culturi politice dependente” (G. Almond și S. Verba). Specific acestor spații culturale este pasivitatea socială ceea ce permite ca factorii decizionali guvernamentali să-și impună propria voință care nu întotdeauna corespunde interesului mării mase a populației. Această formă de cultură politică mai este denumită și „cultură politică de supunere”.

În ansamblul divers al societăților umane se poate identifica și o „cultură politică parohială” (G. Almond și S. Verba) care este specifică unor comunități care nu sunt interesate de procesele de decizie politică respectiv de problemele de interes major la o scară care depășește comunitatea în cauză. Astfel de situații se întâlnesc în comunități mai puțin dezvoltate sau cu un grad ridicat de autonomie.

Se apreciază că cele trei forme de cultură politică pot să fie prezente simultan chiar în aceeași țară, cetățenii acesteia încadrându-se în una din aceste forme sau chiar combinându-le într-o anumită măsură.

Caracterul complex al noțiunii de cultură politică este evidențiat și de faptul că în cadrul acestui concept pot fi prezente multiple forme specifice de cultură politică a unor grupuri în funcție de concepția despre lume și societate a acestora. Astfel am întâlnit mențiuni privind cultura politică: a regimului, a opoziției, a stângii, a dreptei, liberală, creștin-democrată, conservatoare, ecologistă etc.

În marea diversitate a culturilor politice trebuie luată în considerare și existența unor subculturi (termenul nu are un sens peiorativ). Aceste subculturi politice sunt generate și dezvoltate de către anumite grupuri sociale, etnice, religioase, s-au aparținând unor zone geografice etc. Acestea promovează propriile sisteme de valori filtrate prin interesele stricte ale comunității respective fără a veni, de regulă, în conflict cu interesele politice generale.

Simpla enumerare făcută în cele de mai sus permite, cred, constatarea că înțelegerea, asimilarea și dezvoltarea conceptului de cultură politică presupune un

studiu aprofundat, nefiind adecvat unei simple tratări jurnalistice. Personal cred că toți cei care se „încumetă” să intre în arena vieții politice ar trebui să-l cunoască cât mai bine pentru a înțelege exact care este misiunea și responsabilitatea lor față de cetățenii pe care vor să-i reprezinte.

Prof.univ.dr.ing. VASILE BOLOȘ, consilier județean USL(PSD)

(Publicat în: Ziarul *Cuvântul liber*, Tîrgu Mureș, 9 noiembrie 2012)